

**საქართველოს ეკონომიკური განვითარების სამინისტრო
სტატისტიკის დეპარტამენტი
MINISTRY OF ECONOMIC DEVELOPMENT OF GEORGIA
DEPARTMENT OF STATISTICS**

**საქართველო
GEORGIA**

**სასურსათო უზრუნველყოფის მდგომარეობა
ტენდენციები ციფრებში
FOOD SECURITY SITUATION
TRENDS IN FIGURES**

სტატისტიკური ბიულეტენი
გამოშვება № 30
ოქტომბერი, 2007 წ.

STATISTICAL BULLETIN
Issue No. 30
October, 2007

ბიულეტენის წინამდებარე გამოშვება მომზადებულ იქნა საქართველოს ეკონომიკური განვითარების სამინისტროს სტატისტიკის დეპარტამენტის მიერ ევროკომისიის სასურსათო უზრუნველყოფის პროგრამის ფინანსური და გაეროს სურსათისა და სოფლის მეურნეობის ორგანიზაციის ტექნიკური დახმარებით. წარმოდგენილი მასალა, გამოყენებული განსაზღვრებები, მონაცემთა ინტერპრეტაცია და დასკვნები არ გულისხმობს, რომ ისინი გამოხატავს ევროკომისიის ან გაეროს სურსათისა და სოფლის მეურნეობის ორგანიზაციის პოზიციას.

This publication was prepared by the Department of Statistics under Ministry of Economic Development of Georgia with financial support from the **Food Security Programme of the European Commission** and technical support from the **Food and Agricultural Organization of the U.N.** The presentation of the material, designations employed, findings and interpretations do not imply the expression of any opinion whatsoever on the part of the European Commission or Food and Agricultural Organization of the U. N.

საქართველოსა და მისი მხარეების რუკა
MAP OF GEORGIA WITH REGIONS

	ქ. თბილისის მერია Tbilisi Municipality		კახეთი Kakheti Region
	აფხაზეთის არ Abkhazia AR		მცხეთა-მთიანეთი Mtskheta-Mtianeti Region
	აჭარის არ Ajara AR		რაჭა-ლეჩხუმი და ქვემო სვანეთი Racha-Lechkhumi & Kvemo Svaneti Region
	გურია Guria Region		სამეგრელო-ზემო სვანეთი Samegrelo & Zemo Svaneti Region
	იმერეთი Imereti Region		სამცხე-ჯავახეთი Samtskhe-Javakheti Region
	ქვემო ქართლი Kvemo Kartli Region		შიდა ქართლი Shida Kartli Region

სარჩევი CONTENTS

პირობითი აღნიშვნები Abbreviations	4
წინასიტყვაობა Foreword	5
მთავარი ამ გამოშვებაში Main Points of the Issue	7
§1. სურსათის არსებობა Section 2. Food Availability	8
§2. სურსათის ფასები Section 2. Food Prices	10
დანართი: სტატისტიკური ცხრილები Annex: Statistical Tables	13
ცხრილი დ1. სურსათის საშუალო ფასები საქართველოსა და 5 ქალაქში (2002-2007) Table A1. Average Food Prices in Georgia and 5 Cities (2002-2007)	13
ცხრილი დ4. სურსათის ოფიციალურად აღრიცხული იმპორტი და ექსპორტი რაოდენობრივ გამოსახულებაში (2001-2007) Table A4. Officially Registered Food Imports and Exports in quantity terms (2001-2007).....	14
ცხრილი დ5. სურსათის ოფიციალურად აღრიცხული იმპორტი და ექსპორტი ღირებულებით გამოსახულებაში (2001-2007) Table A5. Officially Registered Food Imports and Exports in value terms (2001-2007)	15

პირობითი აღნიშვნები

ეგს	ეკონომიკური განვითარების სამინისტრო
მსპ	მსოფლიო სასურსათო პროგრამა
სდ	სტატისტიკის დეპარტამენტი
სუო	სასურსათო უსაფრთხოების ობსერვატორია
სფი	სამომხმარებლო ფასების ინდექსი

ABBREVIATIONS

CPI	Consumer Price Index
DS	Department of Statistics
FAO	Food and Agriculture Organization of the United Nations
FPI	Food Price Index
FSO	Food Security Observatory
MoED	Ministry of Economic Development of Georgia
WFP	World Food Programme

წინასიტყვაობა

წინამდებარე გამოცემა წარმოადგენს სტატისტიკის დეპარტამენტთან არსებული სასურსათო უსაფრთხოების ობსერვატორიის (სუო) ყოველკვარტალური ბიულეტენის “საქართველო. სასურსათო უზრუნველყოფის მდგომარეობა. ტენდენციები ციფრებში” ოცდამეათე გამოშვებას.

2006 წლის აგვისტოში ჩატარებული ინფორმაციის მწარმოებელთა და მომხმარებელთა სემინარში მონაწილეთა და ექსპერტთა რეკომენდაციით, ახალი მდგომარეობის მიხედვით სასურსათო უსაფრთხოების ორი ასპექტი – სურსათის მისაწვდომობა (გარდა სურსათის ფასებისა) და სურსათის გამოყენება, ასევე სოციალურ-ეკონომიკური მაჩვენებლები რეგულარულად მხოლოდ წლიურ გამოშვებებში იქნება გაშუქებული. კვარტალურ გამოშვებებში მკითხველს მივაწვდით სურსათის არსებობასთან დაკავშირებულ ოპერატიულ ინფორმაციას, როგორცაა სასოფლო სამეურნეო კულტურების წარმოება, მათი მდგომარეობა, მეცხოველეობის პროდუქციის წარმოება და საგარეო ვაჭრობა. კვარტალურ გამოშვებებში აგრეთვე გაშუქებული იქნება სურსათის ფასები.

წინამდებარე პუბლიკაცია ბიულეტენის კვარტალურ გამოშვებას წარმოადგენს. მასში ასახულია 2007 წლის III კვარტალის მონაცემები. გამოშვება ძირითადი ტექსტისა და დანართისაგან შედგება. ძირითადი ტექსტის პირველ პარაგრაფში მიმოხილულია სურსათის არსებობასთან დაკავშირებული საკითხები, ხოლო მეორეში – სურსათის ფასები. დანართის ცხრილებში მოყვანილია დაწვრილებითი ინფორმაცია სურსათის ფასების შესახებ საქართველოსა და მის 5 დიდ ქალაქში, აგრეთვე სურსათის ექპორტისა იმპორტის შესახებ როგორც რაოდენობრივ, ისე ღირებულებით გამოსახულებაში.

ბიულეტენის წინამდებარე გამოშვება, ისევე როგორც წინა გამოშვებები, ხელმისაწვდომია ინტერნეტში შემდეგ მისამართზე:

<http://www.statistics.ge/>

სამუშაო ჯგუფი იმედოვნებს, რომ მკითხველი აქტიურად გამოთქვამს თავის მოსაზრებებს ბიულეტენის შესახებ (საკონტაქტო მისამართები იხ. ბოლო გვერდზე). აგრეთვე ვიმედოვნებთ, რომ სასურსათო უსაფრთხოების ობსერვატორიის ძალისხმევა ხელს შეუწყობს საქართველოს მოსახლეობის სასურსათო უზრუნველყოფის მდგომარეობის შემდგომ გაუმჯობესებას.

გიორგი კვინიკაძე,
სასურსათო უსაფრთხოების
ობსერვატორიის კოორდინატორი საქართველოში

FOREWORD

The presented publication is the thirtieth issue of the quarterly bulletin of Food Security Observatory of Department of Statistics under Ministry of Economic Development of Georgia.

According to recommendations of experts and participants of the Workshop of Users and Producers of Food Security Information held in August 2006, two aspects of food security, access to food (except food prices) and food utilization, as well as socio-economic indicators will be covered regularly only in the annual issues, while in the quarterly issues current information concerning food availability such as crop production, cropping situation, animal production and trade will be presented along with food prices.

The present publication is a quarterly issue of the bulletin and reflects the data of III quarter 2007. The issue consists of the main text and an Annex. In Section 1 of the main text, topics connected with food availability are considered, while in Section 2 food prices are reviewed. In the Annex tables, detailed information on III quarter food prices in Georgia and 5 big cities are given as well on food exports and imports in both quantity and value terms.

The present issue of the bulletin, as well as the previous ones, are available in the Internet at the web-site:

<http://www.statistics.ge/>

The working group hopes that the users will actively provide their comments about the bulletin (contact addresses are given on the last page). We also hope that our joint efforts will substantially contribute to improving food security of the population of Georgia.

Giorgi Kvinikadze,
FSO Coordinator in Georgia

მთავარი ამ გამოშვებაში:

სურსათის არსებობა

- **მემცენარეობის პროდუქცია** – 2007 წლის 1 ოქტომბრისათვის საქართველოში პრაქტიკულად დამთავრდა თავთავიანი კულტურების და მზესუმზირას მოსავლის აღება. წინასწარი მონაცემებით, 2007 წელს წინა წელთან შედარებით ხორბლის წარმოება 9 პროცენტით, ქერის წარმოება 6 პროცენტით, ხოლო მზესუმზირას წარმოება 30 პროცენტით გაიზარდა.
- **მეცხოველეობის პროდუქცია** – წინასწარი მონაცემებით 2007 წლის 1 ოქტომბრის მდგომარეობით წინა წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით მსხვილფეხა რქოსანი პირუტყვის სულადობა 12 პროცენტით შემცირდა. ხოლო ცხვრისა და თხის – 6 პროცენტით. ღორის სულადობის 40 პროცენტის კლება 2007 წელს საქართველოში გავრცელებული ღორის დაავადებებითაა გამოწვეული. წინასწარი მონაცემებით, 2007 წლის პირველი 9 თვის განმავლობაში საქართველოში დაახლოებით 200 ათასი ღორი დაეცა, რაც ამ პერიოდში საშუალო სულადობის 65 პროცენტს შეადგენს. 30 პროცენტით გაიზარდა ფრინველის სულადობა. 2007 წლის III კვარტალში წინა წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით ხორცის წარმოება 2 პროცენტით გაიზარდა, რძისა – 3 პროცენტით, ხოლო კვერცხისა – 10 პროცენტით.
- **სურსათის იმპორტი და ექსპორტი** – 2007 წლის III კვარტალში გასული წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით სასურსათო პროდუქციის ექსპორტი ღირებულებით გამოსახულებაში 114 პროცენტით გაიზარდა და მთლიანი ექსპორტის 11 პროცენტი შეადგინა. აღნიშნული პერიოდისათვის სასურსათო პროდუქციის იმპორტი ღირებულებით გამოსახულებაში 23 პროცენტით გაიზარდა და მთლიანი იმპორტის 12 პროცენტი შეადგინა.

სურსათის ფასები

- **ფასების ინდექსები** – 2007 წლის III კვარტალში წინა წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით სამომხმარებლო ფასების ინდექსის ზრდამ 7.7 პროცენტი შეადგინა. სურსათისა და უალკოჰოლო სასმელების ინდექსის წლიური ზრდა 2007 წლის III კვარტალისათვის 9.8 პროცენტს უდრიდა.
- **ძირითადი ტენდენციები** – მსოფლიო ბაზარზე ხორბლის ფასის ზრდასთან დაკავშირებით 2007 წლის III კვარტალში წინა წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით გაიზარდა პურის (16 პროცენტით) და პურის ფქვილის (19 პროცენტით) ფასები. 88 პროცენტით გაიზარდა სიმინდის ფქვილის ფასი. სასურსათო უსაფრთხოების თვალსაზრისით დადებითი მომენტი კვერცხის (33 პროცენტით), ყველა სახეობის ხორცის (ქათმის ხორცის – 15 პროცენტით, ღორის ხორცის – 11 პროცენტით, საქონლის ხორცის – 3 პროცენტით) შაქრის (17 პროცენტით) და კარტოფილის (5 პროცენტით) ფასების კლება.

MAIN POINTS OF THE ISSUE

Food Availability

- **Crop production** – By 1 October 2007 in Georgia the harvest of wheat, barley and sunflower was practically complete. According to preliminary data, in 2007, as compared with the previous year, wheat harvest has increased by 9 percent, barley harvest by 6 percent and sunflower harvest by 30 percent.
- **Animal production** – According to preliminary data, on 1 October 2007, as compared with 1 October 2006, the number of cattle decreased by 12 percent while that of sheep and goats by 6 percent. A 40 percent decrease of number of pigs is due to pig diseases spread in Georgia in 2007. According to preliminary data, during the first 9 months of 2007 in Georgia about 200 000 pigs were lost which is 65 percent of the average number of pigs during that period. The poultry number increased by 30 percent. In III quarter 2007, as compared with the same period of 2006, meat production increased by 2 percent, milk production by 3 percent and eggs production by 10 percent.
- **Food imports and exports** – In III quarter 2007, as compared with the corresponding period of the previous year, food exports in value terms have increased by 114 percent and accounted for 11 percent of the total exports. Food imports in value terms for this period have increased by 23 percent and made 12 percent of the total imports.

Food prices

- **Price indices** – In III quarter 2007, as compared with the corresponding period of the previous year, CPI grew by 7.7 percent. The Annual growth of the index of food and soft drinks in III quarter 2007 equaled 9.8 percent.
- **Main trends** – Due to wheat price increase at world markets, in III quarter 2007 as compared with the corresponding period of the previous year, bread price increased by 16 percent and wheat flour price by 19 percent. Maize flour price increased by 88 percent. There was recorded a price decrease of egg (by 33 percent), all types of meat (poultry meat by 15 percent, pork by 11 percent, beef by 3 percent), sugar (by 17 percent) and potato (by 5 percent), which is a positive feature from the food security point of view.

§1. სურსათის არსებობა

SECTION 1. FOOD AVAILABILITY

1.1. მემცენარეობის პროდუქცია.

2007 წლის 1 ოქტომბრისათვის საქართველოში პრაქტიკულად დამთავრდა თავთავიანი კულტურებისა და მზესუმზირას მოსავლის აღება. მიუხედავად იმისა, რომ მიმდინარე წელს გასულ წელთან შედარებით ზორბლის, ქერის და მზესუმზირას ნათესი (და შესაბამისად აღებული) ფართობები შემცირდა, გაზრდილმა მოსავლიანობამ (რაც გასულ წელთან შედარებით ამინდის უკეთესი პირობებით იყო გამოწვეული) აღნიშნული კულტურების წარმოების ზრდა განაპირობა (იხ. **1.1 ცხრილი**). წინასწარი მონაცემებით, 2007 წელს წინა წელთან შედარებით ზორბლის წარმოება 9 პროცენტით, ქერის წარმოება 6 პროცენტით, ხოლო მზესუმზირას წარმოება 30 პროცენტით გაიზარდა.

1.2 მეცხოველეობის პროდუქცია.

1.2 ცხრილი ასახავს 1 ოქტომბრის მდგომარეობით პირუტყვის სულადობის დინამიკას 2001-2007 წლებში. წინასწარი მონაცემებით 2007 წლის 1 ოქტომბრის მდგომარეობით წინა წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით მსხვილფეხა რქოსანი პირუტყვის სულადობა 12 პროცენტით შემცირდა, ხოლო ცხვრისა და თხისა – 6 პროცენტით. ეს მსხვილფეხა და წვრილფეხა რქოსანი პირუტყვის სულადობის საერთო შემცირების ანარეკლია, რომელიც 2006 წლის გვალვიანი ზაფხულით იყო გამოწვეული. რაც შეეხება ღორის სულადობის მკვეთრ, 40 პროცენტთან კლებას, ამის მიზეზი განსხვავებულია – 2007 წელს საქართველოში გავრცელებული ღორის დაავადებები, რამაც ღორის მასობრივი დაცემა გამოიწვია. წინასწარი მონაცემებით, 2007 წლის პირველი 9 თვის განმავლობაში საქართველოში დაახლოებით 200 ათასი ღორი დაეცა, რაც ამ პერიოდში საშუალო სულადობის 65 პროცენტს შეადგენს, მაშინ, როდესაც წინა 10 წლის განმავლობაში ანალოგიური წლიური მაჩვენებელი საშუალოდ 8 პროცენტს უდრიდა. მკვეთრად (30 პროცენტით) გაიზარდა ფრინველის სულადობა, რაც ფრინველის გრიპის გავრცელებით გამოწვეული ჩავარდნის შემდეგ ამ დარგის აღმავლობაზე მიუთითებს.

1.1. Crop production.

ცხრილი 1.1. ზორბლის, ქერისა და მზესუმზირის წარმოება საქართველოში 2006-2007 წლებში

Table 1.1. Production of wheat, barley and sunflower in Georgia in 2006-2007

	აღებული ფართობი (ათასი ჰა)		აღებული მოსავალი (ათასი ტონა)		საშუალო მოსავლიანობა		
	Harvested area (000 ha)		Harvest (000 tons)		Average yield (t/ha)		
	2006	2007*	2006	2007*	2006	2007*	
ზორბალი	55.9	45.0	69.7	76.1	1.2	1.7	Wheat
ქერი	26.2	22.9	30.6	32.4	1.2	1.4	Barley
მზესუმზირა	22.2	21.5	12.3	15.9	0.6	0.7	Sunflower

* წინასწარი მონაცემები

*) Preliminary data

1.2. Animal production.

Table 1.2 represents the dynamics of livestock numbers as of 1 October in 2001-2007. According to preliminary data, on 1 October 2007, as compared with 1 October 2006, the number of cattle decreased by 12 percent while that of sheep and goats by 6 percent. This is a reflection of the overall decrease of number of cattle, sheep and goats due to droughty summer of 2006. As to the 40 percent decrease of the number of pigs, its cause is different – it is due to pig diseases spread in Georgia in 2007 resulting in large scale loss of pigs. According to preliminary data, during the first 9 months of 2007 in Georgia about 200 000 pigs were lost which is 65 percent of the average number of pigs during that period, while during the previous 10 years the analogous yearly indicator equaled 8

percent on average. The poultry number increased sharply (by 30 percent), indicating that this area of animal husbandry is on the rise after the depression caused by the avian flu.

In III quarter 2007, as compared with the same period of 2006, animal production increased, although slightly (see Table 1.3). Meat production increased by 2 percent, milk production by 3 percent and eggs

ცხრილი 1.2. პირუტყვის სულადობა 1 ოქტომბრის მდგომარეობით (ათასი სული)
Table 1.2. Livestock Numbers as of October 1 (000)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007*	
მსხვილფეხა რქოსანი პირუტყვი	1293	1330	1298	1296	1260	1299	1201	Cattle
მათ შორის ფური	720	747	740	741	733	721	637	Of which dairy cows
ღორი	485	537	564	571	494	450	270	Pigs
ცხვარი და თხა	746	824	796	801	882	924	866	Sheep and Goats
ფრინველი (ათასი ფრთა)	9705	10506	11535	11748	10634	6327	8248	Poultry (000 heads)

* წინასწარი მონაცემები

*) Preliminary data

2007 წლის III კვარტალში წინა წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით მეცხოველეობის პროდუქციის წარმოება მცირედით, მაგრამ მაინც გაიზარდა (იხ. **1.3 ცხრილი**): ხორცისა – 2 პროცენტით, რძისა – 3 პროცენტით, ხოლო კვერცხისა – 10 პროცენტით. განსაკუთრებით აღსანიშნავია ხორცის წარმოების ზრდა – ღორის დაკლულების გავრცელებით გამოწვეული ღორის ხორცის წარმოების შემცირების კომპენსირება საქონლის, ცხვრის და თხის ხორცის ხარჯზე მოხდა, რამაც გარკვეული წვლილი შეიტანა პირუტყვის ამ სახეობების სულაღობის შემცირებაში.

1.3 სურსათის იმპორტი და ექსპორტი

2007 წლის III კვარტალში წინა წლის III კვარტალთან შედარებით სასურსათო პროდუქციის ექსპორტი ღირებულებით გამოსახულებაში 114 პროცენტით გაიზარდა. აღნიშნული პერიოდისათვის სასურსათო პროდუქციის ექსპორტის ზრდა სამჯერ აღემატება მთლიანი ექსპორტის ზრდას, რის გამოც მთლიან ექსპორტში სასურსათო პროდუქციის ექსპორტის წილი 61 პროცენტით გაიზარდა და 2007 წლის III კვარტალში 10.8 პროცენტი შეადგინა (იხ. **1.4 ცხრილი**). რაც შეეხება იმპორტს, მიმდინარე წლის III კვარტალში 2006 წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით სასურსათო პროდუქციის იმპორტის ზრდა ჩამორჩა მთლიანი იმპორტის ზრდას. შესაბამისად შემცირდა მისი წილიც მთლიან იმპორტში და 2007 წლის III კვარტალში 12 პროცენტი შეადგინა.

დაწვრილებითი მონაცემები სასურსათო პროდუქციის ექსპორტისა და იმპორტის მნიშვნელოვანი კომპონენტების შესახებ რაოდენობრივ და ღირებულებით გამოსახულებაში 2001-2007 წლების III კვარტალებისათვის **დანართის დ2 და დ3** ცხრილებშია მოყვანილი.

ცხრილი 1.3. მეცხოველეობის პროდუქციის წარმოება (ათასი ტონა) Table 1.3. Animal Production (000 tons)								
III კვარტალი	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007*	III quarter
ხორცი (დაკლული წონით, ათასი ტონა)	19	21	20	20	18	17	18	Meat (in slaughtered weight, 000 tons)
რძე (ათასი ტონა)	195	213	215	219	225	202	209	Milk (000 tons)
კვერცხი (მლნ ცალი)	88	93	99	101	96	107	118	Eggs (000 000 pieces)

* წინასწარი მონაცემები

*) Preliminary data

1.3. Food imports and exports.

In III quarter 2007, as compared to III quarter of the previous year, food exports in value terms increased by 114 percent. For the same period, the increase of food exports three times exceeded the increase of the total exports. As a result, the share of food exports in the total exports increased by 61 percent and in III quarter 2007 equaled 10.8 percent (see **Table 1.4**). As to imports, in III quarter of the current year as compared with the corresponding period of 2006, the food imports growth was behind the growth of the total imports. Correspondingly, its share in the total imports decreased and in III quarter 2007 amounted to 12 percent.

Detailed information on most important components of food imports and exports in III quarters of 2001-2007 in both value and quantity terms may be found in **Annex Tables A2 and A3**

ცხრილი 1.4. სურსათის ექსპორტი და იმპორტი საქართველოში, III კვარტალები Table 1.4. Food Export and Import in Georgia, III quarters								
1.4.ა. სურსათის ექსპორტ-იმპორტი, მლნ აშშ დოლარი 1.4.a. Export and Import of Food, in 000 000 USD								
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	
ექსპორტი	6.9	14.6	19.6	22.9	31.1	16.9	36.2	Export
იმპორტი	35.0	30.9	43.5	101.9	92.1	128.8	158.4	Import
1.4.ბ. სურსათის წილი მთლიან ექსპორტ-იმპორტში, % 1.4.b. Share of Food in Total Export and Import, %								
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	
ექსპორტში	7.7	15.2	13.4	14.5	13.8	6.7	10.8	In export
იმპორტში	17.6	16.1	13.6	20.8	13.4	12.6	12.0	In import

§2. სურსათის ფასები

2.1. ნომინალური ფასები.

2.1 დიაგრამაზე ასახულია 2007 წლის III კვარტალში ძირითადი საკვები პროდუქტების სამომხმარებლო ფასების ცვლილება 2006 წლის III კვარტალთან მიმართებაში. მსოფლიო ბაზარზე ხორბლის ფასის მკვეთრი ზრდა პურის და პურის ფქვილის ფასებზე აისახა: 2007 წლის III კვარტალში წინა წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით პურის ფასი 16 პროცენტით, ხოლო პურის ფქვილის ფასი 19 პროცენტით გაიზარდა. აღსანიშნავია აგრეთვე სიმინდის ფქვილის ფასის მეტად მკვეთრი, 88 პროცენტით ზრდა (იხ. **2.2 დიაგრამა**), რაც იმითაა გამოწვეული, რომ შარშანდელი მცირე მოსავლიდან დარჩენილი მარაგი ამოიწურა, ხოლო წლავანდელი მოსავალი ჯერ არ აღებულია.

შემცირდა ხორცის ფასები, განსაკუთრებით ქათმის ხორცისა. შარშან ფრინველის გრიპის გავრცელებამ ყველა სახეობის ხორცის ფასის მკვეთრი ზრდა გამოიწვია. ამდენად ამ საფრთხის აღმოფხვრასთან დაკავშირებით საგნებით ბუნებრივია ფასების კლება, თუმცა მთლიანობაში ხორცის ფასების ღონე მაინც 2005 წლის ნიშნულზე მაღლაა (იხ. **2.3 დიაგრამა**).

კვერცხის ფასის კლება ფრინველის გრიპის გავრცელების საფრთხის ლიკვიდაციასთანაა დაკავშირებული. აღსანიშნავია აგრეთვე ყველის ფასის კლება რძის ფასის ზრდის ფონზე, რამაც გარკვეულწილად შეამცირა ამ ორი პროდუქტის ფასების ინდექსებს შორის არსებული მნიშვნელოვანი განსხვავება (იხ. **2.4 დიაგრამა**).

მოუსავლიანობით გამოწვეული შარშანდელი მკვეთრი ზრდის შემდეგ დადებითი მომენტია კარტოფილის ფასის კლება, თუმცა 2005 წლის ღონემდე ჯერ საკმაოდ შორია (იხ. **2.5 დიაგრამა**). რაც შეეხება შაქრისა და მზესუმზირის ზეთის ფასებს, საქართველოში მოხმარებული შაქრის დაახლოებით ნახევარი და მცენარეული ზეთის დაახლოებით ოთხი მეხუთედი იმპორტირებულია, ამდენად ამ პროდუქტების ფასები ძლიერ არის დამოკიდებული საერთაშორისო ბაზრის ფასებზე. სამწუხაროდ გრძელდება საქართველოს მოსახლეობისათვის

SECTION 2. FOOD PRICES

2.1. Nominal Prices.

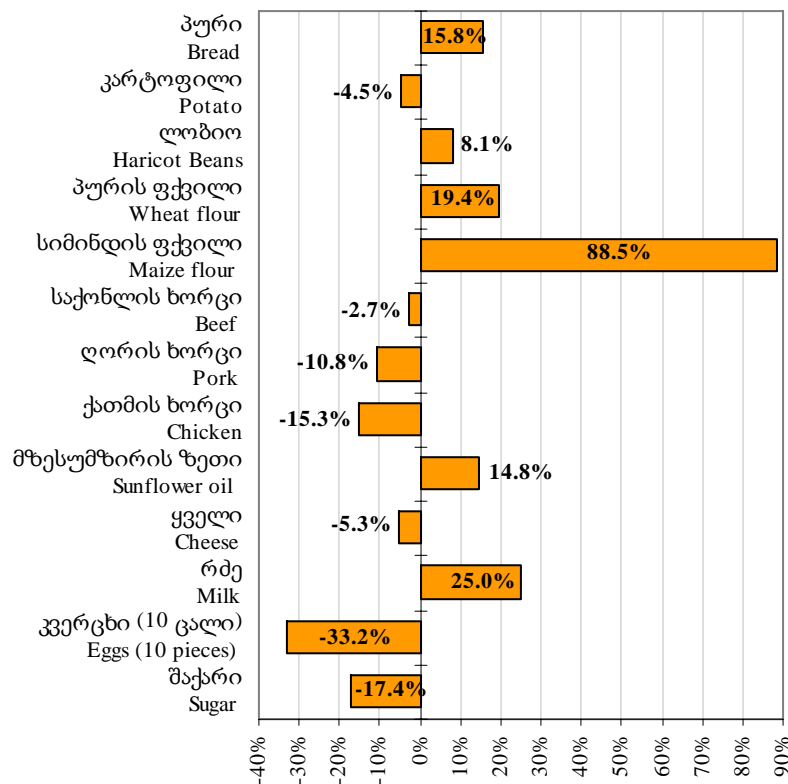
Chart 2.1 represents the consumer price changes of staple foodstuff in III quarter 2007 as compared to III quarter 2006. The abrupt increase of wheat price at world markets strongly affected the prices of bread and wheat flour in Georgia: in III quarter 2007, as compared with the analogous period of the previous year, the bread price increased by 16 percent while the wheat flour price by 19 percent. The drastic price increase of maize flour (by 88 percent) should also be noted (see **Chart 2.2**) which is due to the fact that the stocks from the last year's poor harvest have been exhausted while the new harvest has not been picked as yet.

Meat prices have decreased, which is especially true for chicken. Last year the spread of the avian flu caused price increase of all types of meat, so, after this danger has been eliminated, it is quite natural that the prices went down. However, on the whole, the overall level of meat prices is above that of 2005 (see **Chart 2.3**).

The decrease of egg price is connected with liquidation of the danger of the avian flu. It also should be mentioned that cheese price decreased against the increase of milk price, which lead to some reduction of the existing gap between price indices of these two products (see **Chart 2.4**).

After last year's sharp increase due to poor harvest, the decrease of potato price is a positive feature, although the price level of 2005 is quite far below as yet (see **Chart 2.5**). As to prices of sugar and sunflower oil, about half the sugar and four fifths of vegetable oils consumed in Georgia are imported, so the prices of these foodstuffs are strongly dependent on international market prices. Unfortunately the price increase of haricot beans which is an important component of the diet of the population of Georgia still goes on (see **Chart 2.5**).

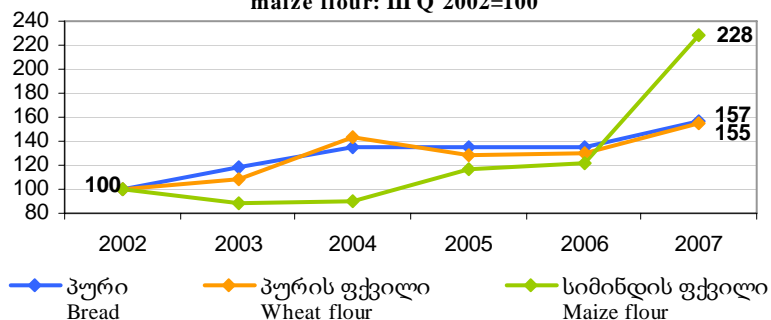
დიაგრამა 2.1. სურსათის ფასების ცვლილებები საქართველოში: 2007 წლის III კვარტალი 2006 წლის III კვარტალთან შედარებით
Chart 2.1. Food Price Changes in Georgia: III Quarter 2007 Relative to III Quarter 2006

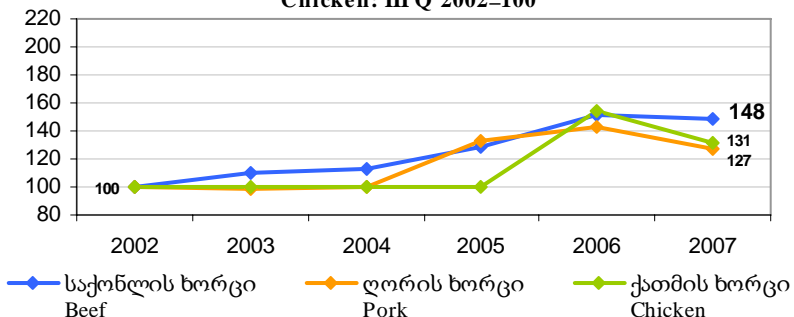
ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი პროდუქტის – ლობიოს ფასის ზრდა (იხ. 2.5 დიაგრამა).

უფრო დაწვრილებითი ინფორმაცია III კვარტალის ფასების შესახებ დინამიკაში, რომელიც საქართველოს გარდა მის 5 დიდ ქალაქსაც – თბილისს, ქუთაისს, ბათუმს, გორსა და თელავს – მოიცავს, დანართის დ1 ცხრილში არის წარმოდგენილი.

დიაგრამა 2.2. პურის, პურისა და სიმინდის ფქვილის III კვარტალის ფასების დინამიკა: 2002 წლის III კვ.=100
Chart 2.2. Dynamics of III quarter Prices of Bread, Wheat and maize flour: III Q 2002=100

დიაგრამა 2.3. საქონლის, ღორის და ქათმის ხორცის III კვარტალის ფასების დინამიკა: 2002 წლის III კვ.=100
Chart 2.3. Dynamics of III quarter Prices of Beef, Pork and Chicken: III Q 2002=100

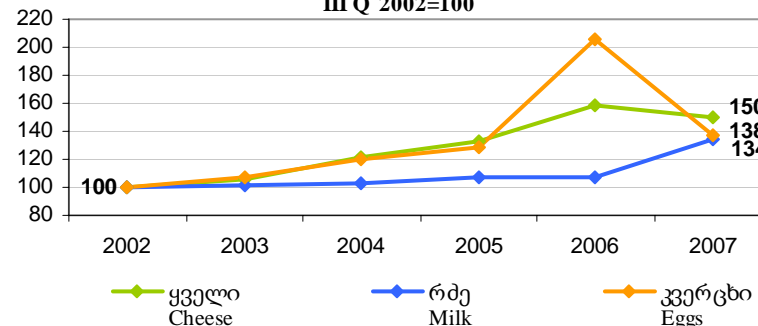

2.2 სურსათის ფასები ფასების საერთო დონესთან მიმართებაში.

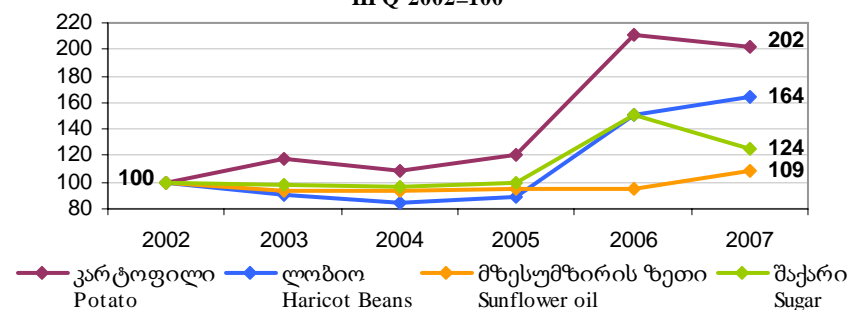
2007 წლის III კვარტალში წინა წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით სამომხმარებლო ფასების ინდექსის ზრდამ 7.7 პროცენტი შეადგინა. სურსათის ფასების ზრდა კვლავ უსწრებს ფასების საერთო დონის ზრდას: სურსათისა და უალკოჰოლო სასმელების ფასების ინდექსი 2007 წლის III კვარტალში 2006 წლის III კვარტალთან შედარებით 9.8 პროცენტით გაიზარდა (იხ. ცხრილი 2.1).

More detailed information on III quarter prices in dynamics covering along with Georgia its 5 big cities (Tbilisi, Kutaisi, Batumi, Gori and Telavi) can be found in **Annex Table A1**

დიაგრამა 2.4. ცხოველური წამოშობის საკვები პროდუქტების III კვარტალის ფასების დინამიკა: 2002 წლის III კვ.=100
Chart 2.4. Dynamics of III quarter Prices of Animal Foodstuff: III Q 2002=100

დიაგრამა 2.5. მცენარეული წამოშობის საკვები პროდუქტების III კვარტალის ფასების დინამიკა: 2002 წლის III კვ.=100
Chart 2.5. Dynamics of III quarter Prices of Vegetable Foodstuff: III Q 2002=100

2.2. Food Prices Relative to Overall Price Level.

In III quarter 2007, as compared with the corresponding period of the previous year, the CPI grew by 7.7 percent. The increase of food prices still outstrips the increase of the overall price level: in III quarter 2007, as compared to III quarter 2006, the price index of food and soft drinks increased by 9.8 percent (see **Table 2.1**).

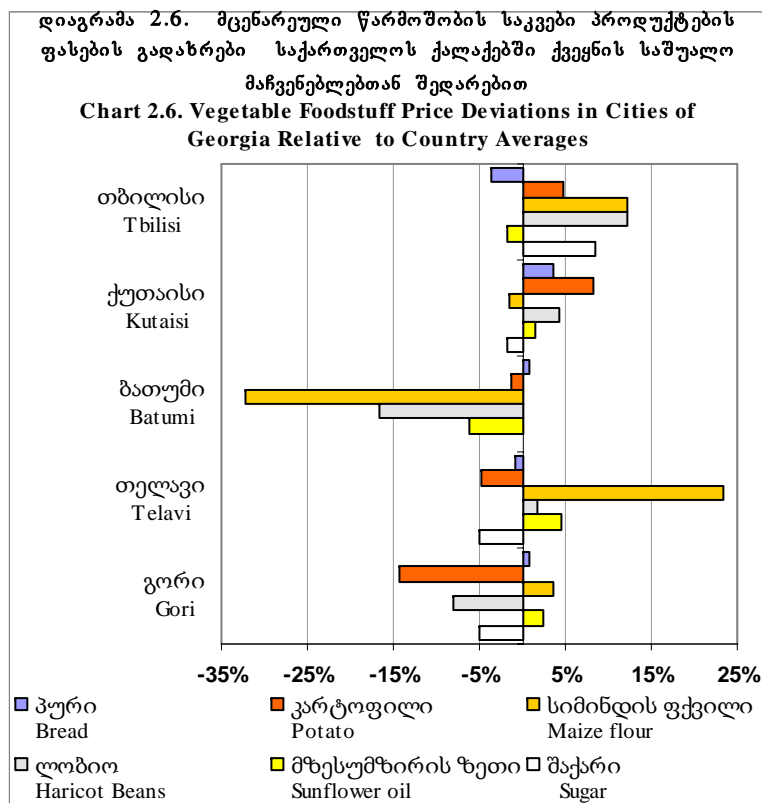
ცხრილი 2.1. სამომხმარებლო და სურსათის ფასების ინდექსები									
Table 2.1. CPI and FPI									
III კვარტალი							III quarter		
სფი (1998 წელი = 100)	135	142	150	160	181	195	CPI (1998 = 100)		
სურსათის ფასების ინდექსი (სურსათი, სასმელები და თამბაქო, 1998 წელი = 100)	135	145	155	170	200	217	FPI (Food, beverages and tobacco, 1998 = 100)		
სურსათის ფასების ინდექსი (სურსათი და უალკოჰოლო სასმელები, 1998 წელი = 100)	133	145	152	162	195	214	FPI (Food and soft drinks, 1998 = 100)		

2.3. სურსათის ფასები საქართველოს 5 ქალაქში

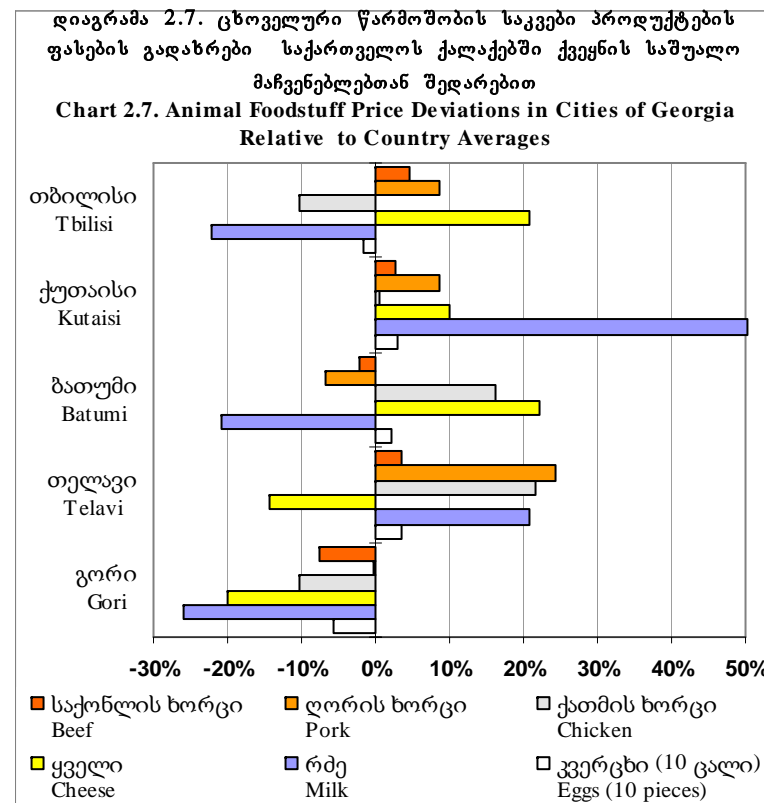
2.6 და 2.7 დიაგრამები თვალსაჩინოდ ასახავს 2007 წლის III კვარტალის მონაცემებით საქართველოს 5 ქალაქში საკვები პროდუქტების ფასების საქართველოს საშუალო მაჩვენებლებიდან გადახრებს

2.3. Food Prices in 5 Big Cities of Georgia

Charts 2.6 and 2.7, based on III quarter 2007 data, illustrate food price deviations from country averages in 5 big cities of Georgia.

2007 წლის III კვარტალი
III Quarter, 2007

2007 წლის III კვარტალი
III Quarter, 2007

დანართი: სტატისტიკური ცხრილები

Annex: Statistical Tables

ცხრილი დ1. სურსათის საშუალო ფასები საქართველოსა და 5 ქალაქში

ლარი/კგX100, საცალო ფასები

Table A1. Average Food Prices in Georgia and 5 Cities

GEL/kgX100, retail prices

პროდუქტი	საქართველო						Georgia თბილისი						Tbilisi						Food Item						
	III კვარტალი						III quarter						III კვარტალი							III quarter					
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2002	2003	2004	2005	2006	2007							
პური	70	83	95	95	95	110	81	86	97	95	95	106	Bread												
კარტოფილი	42	49	45	50	88	84	40	48	47	52	91	88	Potatoes												
ლობიო	180	163	152	161	273	295	149	160	160	150	296	331	Haricot Beans												
პურის ფქვილი	76	82	108	97	98	117	88	96	110	109	104	116	Wheat flour												
სიმინდის ფქვილი	86	76	77	101	104	196	95	82	89	131	119	220	Maize flour												
ძროხის ხორცი	461	507	520	596	701	682	493	500	558	642	727	713	Beef												
ღორის ხორცი	507	498	509	677	722	644	593	544	542	733	734	700	Pork												
ქათმის ხორცი	480	479	480	480	744	630	462	474	474	521	669	565	Chicken												
მზესუმზირის ზეთი	256	242	241	244	244	280	242	248	254	258	236	275	Sunflower oil												
ყველი	297	315	361	396	472	447	290	338	388	427	493	540	Cheese												
რძე	101	101	104	107	108	135	120	120	129	146	108	105	Milk												
კვერცხი (10ც)	143	152	171	184	295	197	148	155	172	188	287	194	Eggs (10 units)												
შაქარი	96	94	93	95	144	119	102	96	105	104	155	129	Sugar												

	ქუთაისი						Kutaisi ბათუმი						Batumi												
პროდუქტი	III კვარტალი						III quarter						III კვარტალი						III quarter						Food Item
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2002	2003	2004	2005	2006	2007							
პური	65	80	84	84	84	114	71	81	96	96	100	111							Bread						
კარტოფილი	40	53	43	50	87	91	46	44	41	53	91	83							Potatoes						
ლობიო	224	173	146	147	262	308	191	173	147	189	267	246							Haricot Beans						
პურის ფქვილი	71	78	108	107	96	122	69	73	100	83	96	107							Wheat flour						
სიმინდის ფქვილი	76	55	58	75	93	193	84	81	72	89	77	133							Maize flour						
ძროხის ხორცი	400	500	500	600	704	700	449	534	495	550	692	667							Beef						
ღორის ხორცი	433	450	450	600	629	700	412	489	496	633	700	600							Pork						
ქათმის ხორცი	450	450	450	475	717	633	573	511	455	381	900	733							Chicken						
მზესუმზირის ზეთი	257	258	230	230	255	284	285	228	228	225	222	263							Sunflower oil						
ყველი	288	278	335	392	483	492	331	339	391	446	497	546							Cheese						
რძე	100	100	100	100	140	203	99	100	100	100	100	107							Milk						
კვერცხი (10ც)	150	154	170	180	293	203	158	151	184	177	304	201							Eggs (10 units)						
შაქარი	90	89	88	93	139	117	96	94	88	93	136	119							Sugar						

პროდუქტი	თელავი						Telavi გორი						Gori						Food Item	
	III კვარტალი						III კვარტალი						III quarter							
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2002	2003	2004	2005	2006	2007								
პური	63	71	100	100	100	109	60	89	97	97	92	111	Bread							
კარტოფილი	40	52	48	45	112	80	40	45	48	40	80	72	Potatoes							
ლობიო	150	153	175	133	300	300	187	120	130	168	228	271	Haricot Beans							
პურის ფქვილი	70	75	99	85	93	117	82	87	130	102	98	123	Wheat flour							
სიმინდის ფქვილი	87	82	88	95	124	242	107	100	100	123	107	203	Maize flour							
ძროხის ხორცი	483	483	550	633	700	706	500	508	475	550	656	630	Beef							
ღორის ხორცი	533	500	558	767	800	800	617	500	517	683	761	643	Pork							
ქათმის ხორცი	420	500	598	540	917	767	413	419	428	500	636	565	Chicken							
მზესუმზირის ზეთი	253	240	267	285	262	293	220	220	225	220	242	287	Sunflower oil							
ყველი	292	288	322	283	425	383	213	283	303	310	367	357	Cheese							
რძე	70	70	83	80	100	163	75	80	73	87	93	100	Milk							
კვერცხი (10ც)	140	133	147	195	294	204	107	160	176	187	297	186	Eggs (10 units)							
შაქარი	90	92	89	93	148	113	100	100	93	92	141	113	Sugar							

**ცხრილი დ2. სურსათის ოფიციალურად აღრიცხული იმპორტი და ექსპორტი
რაოდენობრივ გამოსახულებებში (უმნიშვნელოვანესი კომპონენტები)**

**Table A2. Officially Registered Food Imports and Exports in Quantity Terms
(Most Important Components)**

იმპორტი (ათასი ტონა) Imports (Thousand Tons)								
პროდუქტი	III კვარტალი				III quarter			Food Item
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	
ხორბალი	24.4	35.5	28.7	143.3	95.1	164.0	136.1	Wheat
პურის ფქვილი	35.6	7.1	16.0	77.5	45.5	21.5	23.8	Wheat flour
კარტოფილი	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	2.3	4.8	Potato
ბრინჯი	0.1	0.2	0.5	6.3	1.8	1.1	2.2	Rice
შაქარი	44.0	50.1	98.1	56.4	75.9	70.8	68.4	Sugar
ხორცი (ფრინველის გარდა)	0.5	2.0	2.0	1.9	2.0	3.3	3.3	Meat (except poultry)
ფრინველის ხორცი	3.5	6.5	4.1	3.7	5.1	6.1	6.0	Poultry
თევზი (დაკონსერვებულის ჩათვლით)	0.4	0.4	0.9	2.0	3.0	2.6	3.0	Fish (including canned)
შუესქელებელი რძე, კეფირი, იოგურტი	0.0	0.0	0.1	0.3	0.5	0.5	0.7	Milk (not concentrated), kefir, yoghurt
შესქელებული რძე, რძის ფხვნილი	0.1	0.3	0.5	2.4	1.7	1.3	1.4	Concentrated milk, milk powder
კარაჭი	0.2	0.5	0.7	1.4	1.1	1.5	0.6	Butter
კვერცხი (მილიონი ცალი)	16.2	10.5	14.2	16.4	12.1	10.0	0.8	Eggs (000 000 pieces)
მცენარეული ზეთი	3.1	2.9	2.8	8.6	7.0	7.4	5.5	Vegetable oil
მარგარინი	1.2	1.1	1.3	2.0	2.2	2.6	2.5	Margarine
ბოსტნეული	1.2	1.8	0.8	1.1	2.8	9.9	12.9	Vegetables
ხილი	1.4	1.1	1.2	1.6	1.5	3.9	3.5	Fruit

ექსპორტი (ათასი ტონა) Exports (Thousand Tons)								
პროდუქტი	III კვარტალი III quarter							Food Item
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	
ხორბალი	2.7	10.9	13.6	18.9	17.5	10.2	6.3	Wheat
შაქარი	3.7	24.2	35.8	23.0	14.7	14.3	20.5	Sugar
მცენარეული ზეთი	0.0	-	-	0.4	0.0	-	-	Vegetable oil
ბოსტნეული	0.0	0.1	0.1	0.0	0.1	0.0	0.1	Vegetables
ხილი	0.7	0.8	1.4	1.6	3.1	2.6	3.3	Fruit
მინერალური წყლები (მლნ. ლიტრი)	10.9	22.9	21.8	20.8	33.5	4.4	14.6	Mineral waters (000 000 litres)
უალკოჰოლო სასმელები (მლნ. ლიტრი)	2.5	2.8	12.0	12.4	18.0	19.1	22.3	Soft drinks (000 000 litres)
ლუდი (მლნ. ლიტრი)	0.2	0.1	0.1	0.0	0.1	0.4	0.1	Beer (000 000 litres)
ღვინო (მლნ. ლიტრი)	4.0	5.2	6.2	6.1	10.8	1.7	2.3	Wine (000 000 litres)
სპირტიანი სასმელები (მლნ. ლიტრი)	0.4	0.6	1.0	1.4	1.7	2.4	4.3	Spirits (000 000 litres)

**ცხრილი დ3. სურსათის ოფიციალურად აღრიცხული იმპორტი და ექსპორტი
ღირებულებით გამოსახულებაში (უმნიშვნელოვანესი კომპონენტები)**

**Table A3. Officially Registered Food Imports and Exports in Value Terms
(Most Important Components)**

**იმპორტი (მლნ აშშ დოლარი)
Imports (000 000 USD)**

პროდუქტი	III კვარტალი III quarter							Food Item
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	
ხორბალი	4.1	4.0	3.9	27.9	12.3	26.9	36.1	Wheat
პურის ფქვილი	7.0	1.1	2.6	18.1	10.4	5.8	8.0	Wheat flour
კარტოფილი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.4	1.1	Potato
ბრინჯი	0.0	0.0	0.1	1.4	0.4	0.3	0.9	Rice
შაქარი	9.9	8.6	19.6	13.3	19.6	22.4	25.3	Sugar
ხორცი (ფრინველის გარდა)	0.3	1.0	1.0	1.6	1.6	4.2	5.0	Meat (except poultry)
ფრინველის ხორცი	2.1	3.2	2.1	2.4	3.6	8.7	8.0	Poultry
თევზი (დაკონსერვებული ჩათვლით)	0.2	0.2	0.4	1.3	1.8	4.1	4.8	Fish (including canned)
შუქსქელებელი რძე, კეფირი, იოგურტი	0.0	0.0	0.1	0.3	0.4	0.6	3.8	Milk (not concentrated), kefir, yoghurt
შესქელებული რძე, რძის ფხვნილი	0.2	0.4	0.8	2.5	2.4	2.3	3.5	Concentrated milk, milk powder
კარაჭი	0.3	0.6	0.5	1.5	1.5	2.8	1.5	Butter
კვერცხი	0.4	0.2	0.4	0.6	0.7	0.9	0.2	Eggs
მცენარეული ზეთი	1.9	0.9	1.0	7.0	5.7	6.0	5.5	Vegetable oil
მარგარინი	0.5	0.4	0.4	1.0	1.3	2.0	2.3	Margarine
ბოსტნეული	0.4	0.4	0.3	0.5	0.5	2.7	3.7	Vegetables
ხილი	0.4	0.3	0.3	0.5	0.6	1.5	2.1	Fruit

**ექსპორტი (მილიონი აშშ დოლარი)
Exports (000 000 USD)**

პროდუქტი	III კვარტალი III quarter							Food Item
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	
ხორბალი	0.4	1.3	2.0	3.4	2.1	1.8	2.0	Wheat
შაქარი	1.2	8.4	12.7	9.7	4.8	4.4	9.6	Sugar
მცენარეული ზეთი	0.0	-	-	0.4	0.0	-	0.0	Vegetable oil
ბოსტნეული	0.0	0.1	0.0	0.0	0.1	0.0	0.1	Vegetables
ხილი	1.6	1.1	2.2	5.5	20.0	6.6	16.4	Fruit
მინერალური წყლები	3.3	6.1	5.7	5.5	9.2	1.8	6.2	Mineral waters
უალკოჰოლო სასმელები	0.9	0.7	4.0	3.8	5.7	5.9	9.3	Soft drinks
ლუდი	0.1	0.1	0.1	0.0	0.1	0.2	0.0	Beer
ღვინო	7.4	9.1	11.6	13.2	23.1	6.2	7.8	Wine
სპირტიანი სასმელები	0.9	1.0	3.4	6.4	8.5	8.4	12.3	Spirits

**სტატისტიკური ბიულეტენი:
სასურსათო უზრუნველყოფის
მდგომარეობა
ტენდენციები ციფრებში**

**STATISTICAL BULLETIN:
FOOD SECURITY
SITUATION
Trends in figures**

პასუხისმგებელი გამოშვებაზე
გიორგი კვინიკაძე

Responsible for the edition
Giorgi Kvinikadze

გამოშვებაზე მუშაობდნენ:

Following persons worked on the edition:

გიორგი კვინიკაძე
ალექსანდრე არაბული
თამარ თათარაშვილი
მზია კერესელიძე
ლამარა ლომიძე
ოლია ჩუტკერაშვილი
თამარ პოპიაშვილი
ლია მდინარაძე
ნანა თანიაშვილი

George Kvinikadze
Alexander Arabuli
Tamar Tatarashvili
Mzia Kereselidze
Lamara Lomidze
Olia Chutkerashvili
Tamar Popiashvili
Lia Mdinardze
Nana Taniashvili

ტირაჟი
120 ეგზემპლარი

Circulation
120 copies

შენიშვნებითა და წინადადებებით
გთხოვთ მოგვმართოთ შემდეგ მისამართზე:
სასურსათო უსაფრთხოების ობსერვატორია,
პეკინის ქ. 4, თბილისი 0115, საქართველო
ტელ: (995 32) 33 10 11
(995 32) 33 70 26
ფაქსი: (995 32) 33 70 26
ელ.ფოსტა: gkvinikadze@statistics.gov.ge

Your notes and suggestions are highly appreciated
Feel free to contact us at:
Food Security Observatory, 4. Beijing Street,
Tbilisi 0115, Georgia
Phone: (995 32) 33 10 11
(995 32) 33 70 26
Fax: (995 32) 33 70 26
E-mail: gkvinikadze@statistics.gov.ge